№ 224. Piątek 2. Października 1863. Rok wydania 53.

Z Dodatkami kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 cent. Z pocztą: kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 c. w. a.

GAZETA LWOWSKA.

Insercya w półkolumnie drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

Część urzędowa.

Jego c. k. Apostolska Mość raczył najwyższym własnoręcznie podpisanym dyplomem wynieść najłaskawiej radzcę rządowego i dyrektora policyi we Lwowie, *Antoniego Hammera*, jako kawalera orderu żelaznej korony trzeciej klasy, odpowiednio statutom tego orderu, do stanu rycerskiego Cesarstwa austryackiego z przydomkiem *„von Pohlau.“*

Część nieurzędowa.

Lwów, 2. października.

Doniesienia ze stolicy Tyrolu opisują ciągle jeszcze radośne uniesienie, wywołane niespodziewanem przybyciem Najjaśn. Pana do Inszpruku. Dnia 29go z. m. o godzinie 4tej po południu była uczta dworska w sali olbrzymiej na 73 osób. Poźniej odwiedził Najjaśn. Pan jeszcze redutę, a o godzinie 11tej w nocy odjechał z powrotem do Ischlu. Nazajutrz t. j. 30. września o 4tej godzinie zrana był już Jego Mość Cesarz w Salcburgu, a po śniadaniu udał się w dalszą podróż do Ischlu.

Wydział finansowy Rady państwa załatwił na posiedzeniu swojem z 30. z. m. — jak donosi *Jener. Kor.* — rubrykę budżetu, obejmującą dobra skarbowe i dochody z nich. Ciekawa dyskusya wytoczyła się przy tej sposobności nad pozycyą 38.000 zł., które płaci saska kolej żelazna za wydzierżawienie małej przestrzeni kolei od Bodenbach aż do granicy saskiej; niewiedziano bowiem, pod jaką rubryką była ta pozycya w dawniejszych budżetach wciągana i zażądano w tym względzie wyjaśnienia od rządu. Prócz tego załatwiono na tem posiedzeniu także budżet Rady państwa, podwyższywszy przytem płacę archiwaryuszów obudwu izb na 2100 zł. z dodatkiem 480 zł. na pomieszkanie.

W sprawie *duńsko-niemieckiej* piszą do *Jener. Kor.* z Frankfurtu co następuje: „Związek niemiecki nie żąda od Danii nic więcej, jak tylko dopełnienia zobowiązań, jakie przyjęła na siebie w grudniu roku 1852 w obec Austryi i Prus, jako pełnomocników związku niemieckiego, względem księstw Holsztynu i Szlezwiku. Gdyby Dania była wiernie dopełniła tych zobowiązań, znajdowałyby się teraz te księstwa w stanie uregulowanym i zabezpieczającym ich prawa, i zadowolone tem stanowiłyby przychylną część monarchii duńskiej. Ale panujące stronnictwo duńskie chcąc utrzymywać przewagę narodu duńskiego nad Niemcami w Szlezwiku, nie tylko nie dopełniło tych zobowiązań, lecz owszem sprzeciwiało się im, uwodząc tym sposobem przez jedynaście lat związek niemiecki. Teraz zaś, kiedy związek niemiecki zniecierpliwiony już tą komedyą zamyśla przedsięwziąć exekucyę w Holsztynie, oświadcza Dania, że uważałaby ją za zamach na swoją niepodległość, i że odparłaby ją wszelkiemi siłami, a nawet nie brakłoby jej pomocy. Tak więc odgrywa Dania swoją komedyę aż do ostatniej chwili; ale związek niemiecki, który nie myśli bynajmniej naruszać niezawisłość Danii, lecz pragnie tylko dopomódz Holsztynowi do odzyskania praw swoich, nie da się obałamucić tą razą, lecz pójdzie dalej drogą zakreśloną prawem związkowem.

Kardynał Antonelli miał — jak donoszą *Jen. Kor.* z Rzymu — otrzymać w drodze nadzwyczajnej uwiadomienie, ze włoska partya czynu zamyśla naprawdę wykonać wkrótce zuchwały zamach na stolicę papieską; a nawet miały pokazać się dowody, że zamach ten przygotowuje się w cichem porozumieniu z rządem Króla Wiktora Emanuela. Plan tego zamachu ma być już znanym jak najdokładniej rządowi papieskiemu, a głównie ma on się zasadzać na tem, że zamierzono wprowadzić potajemnie do Rzymu pewną liczbę awanturników z Genuy, Liwurny i Neapolu, ażeby przebrani za robotników rzymskich urządzili pozorne powstanie, poczem dopiero nastąpiłby atak z zewnątrz. Tak donosi rzymski korespondent wyż wspomnionego dziennika.

Z projektów przedłożonych duńskiej radzie państwa na dniu 29. września, projekt ustawy zasadniczej żąda, aby rada państwa składała się z dwóch izb Landsthingu i Volksthingu; landsthing ma liczyć 75 członków; z tych 25, obiera Król na lat 12, a z nich 19 przypada na królestwo, z 50 zaś, których mandata trwać mają 8 lat, przypada 40 dla królestwa a 10 dla Szlezwiku. Wybory są bezpośrednie i będą ustanowione większe okręgi wyborcze. Cenzus do prawa wyboru wynosi 200 talarów podatku lub 1200 talarów dochodu rocznego. Pełnoletni książęta krwi zasiadają w landsthingu.

Volksthing liczy 130 członków; z tych 101 dla królestwa a 29 dla Szlezwiku. Wybory są bezpośrednie, okręgi wyborcze mniejsze; prawo wyborcze jak w volksthingu sejmu państwa; prawo obioru do obudwu thingów, jest takie samo jak do volksthingu sejmu państwa.

Celem zastosowania ustaw zasadniczych do spraw, które są także wspólnemi dla Holsztynu, będą wydane postanowienia tymczasowe; teraźniejszy rozdział wspólnych i osobnych spraw tych części kraju, które są reprezentowane w radzie państwa, będzie zatrzymany.

Minister marynarki proponuje dwa kredyta nadzwyczajne na nowe baterye pancerne, na powiększenie floty przewozowej, tudzież prawo do poboru 5000 ludzi. Obadwa kredyta należą do budżetu pokojowego na potrzebę regularnego rozwoju marynarki.

Monarchia Austryacka

Wiedeń, 30. września. *(Nowiny dworu. — Wiadomości bieżące.) Jego Mość Cesarz* asygnował dla prywatnego stowarzyszenia ku wspieraniu ubogich mieszkańców Pragi kwotę 1000 zł. w. a. — Jej Mość Cesarzowa *Karolina Augusta* ofiarowała na wsparcie cierpiących niedostatek mieszkańców w Węgrzech 10.000 zł. wal. austr.

Przedwczoraj odbyła się pod prezydencyą Arcyksięcia *Rainera* trzygodzinna rada ministeryalna. — Baron *Kalchberg* odjechał wczoraj na konferencyę celną do Monachowa.

(Deputacya na dworze cesarskim.) Mähr. Korr. donosi: „Deputacyę miasta Berna, która miała doręczyć Jego Mości Cesarzowi adres z powodu inicyatywy w reformie związku niemieckiego i prośbę gminy w sprawie wydzierżawienia podatku konsumcyjnego, a która składa się z burmistrza i z członków wydziału Dra. Giskry i Tenbera, przyjmował w zeszły czwartek Arcyksiążę Rainer, i wyraził zapewnienie, że Jego Mości Cesarzowi sprawi to niezawodnie szczególną przyjemność, iż miasto Berno było pierwszem, które wyraziło uczucie wdzięczności za niemiecką politykę reformową Cesarza. Co do dalszej prośby deputacyi zapewnił jej Arcyksiążę swoją pomoc. Jak się dowiadujemy miały usiłowania deputacyi także u ministra finansów odnieść pomyślny skutek, i wydzierżawienie akcyzy przyrzeczone zostało gminie na dalsze trzy lata.“

(Deputacya mexykańska) przybyła do Wiednia, jak donosi *Jener. Kor.* dnia 28. września zrana, a nazajutrz miała się udać w dalszą podróż do Tryestu. Deputacya ta nie starała się wcale o urzędowe przyjęcie na dworze cesarskim, chociaż jeden z najznakomitszych jej członków Don Guttierez de Estrada z czasów dawniejszych odwiedzin swoich ma tu licznych przyjaciół i pozostawił po sobie najzaszczytniejsze wspomnienia. Donosząc o tem oświadcza zarazem *Jen. Kor.* stanowczo, że podróż pana *Mislina* do Paryża niezostaje w najmniejszej styczności ze sprawą mexykańską, i że przeto wszelkie doniesienia dzienników w tej mierze są bezzasadne.

(Z Rady państwa) donosi *Jen. Kor.*, że dnia 28. września wieczorem miał posiedzenie wydział względem asocyacyi, i ukończywszy na niem pierwsze odczytanie *ustawy asocyacyjnej* przystąpił potem do obrad nad projektem ustawy względem prawa asocyacyi. — Wydział konkursowy rozpocznie w tym tygodniu nanowo swoje posiedzenia i przystąpi do drugiego odczytu regulaminu konkursowego.

(Nadanie koncesyi.) Ministerstwo stanu nadało w porozumieniu z innemi interesowanemi ministerstwami gminie miasta *Pragi* pozwolenie do rozpoczęcia przygotowawczych kroków dla utworzenia towarzystwa akcyjnego, które ma się zająć budową mostu na Mołtawie.

(Zniesienie składu prochu.) Presse wiedeńska donosi: „Przed kilkoma dniami dowiedziano się, że u jednego z aptekarzy tutejszych rodem Polaka, przechowana jest znaczna ilość prochu. Dowiedziano się także, że skład prochu znajduje się na strychu i chciano właśnie uwolnić od niebezpieczeństwa mieszkańców tego kilkupiątrowego domu i pobliską okolicę, gdy przyjechał wóz naładowany kilkoma pakami. Ścigano więc ten ładunek w kierunku ku praterowi i u Stuwera otworzono paki. Było w nich pięć cetnarów prochu zapakowanego tak źle w starych workach, że w ciągu jazdy wysypała się znaczna część jego do pak.“

(Najwyższy reskrypt do sejmu siedmiogrodzkiego) z wezwaniem, ażeby sejm ten przystąpił niezwłocznie do wyboru deputowanych do Rady państwa, odszedł już, jak się dowiaduje *Jener. Kor.*, dnia 28. września do Hermansztadu.

(Postawa giełdy wiedeńskiej.) Jener. Kor. austr. pisze co następuje: Kwestya polska znów wyraźniej na jaw występuje, i w obec niepewności dzienników francuzkich i częstych postrachów giełdy paryskiej, spokojna postawa giełdy austryackiej zaiste na uwagę zasługuje. Giełda ta zostaje pod wpływem spokoju i taktu, z jakiemi główne dzienniki austryackie na sprawę polską się zapatrują, i ani na chwilę nie spuszczają z oczu umiarkowania, które pozycya Austryi wymaga. Wszystkie dzienniki wyrażają zdanie, iż

interes Austryi przedewszystkiem uwzględniony być winien, że pozycya Austryi daleko jest drażliwsza, niżeli pozycya państw zachodnich; Austrya przeto postępować musi z największą ostrożnością, na politykę jej nie mogą wpływać żadne przebiegi lub spekulacye, z którejby kolwiek strony wychodzić miały. *Ostdeutsche Post* i *Constitutionelle Ztg.* jaśnie dowodzą, iż uznanie powstańców za stronę wojnę prowadzącą, Anglię i Francyę na żadne nie wystawia niebezpieczeństwo, dla Austryi zaś byłoby to kwestyą pokoju lub wojny.

(Posiedzenie izby deputowanych z d. 29. września.)

Początek posiedzenia o godzinie 10½.

Na ławie ministeryalnej: Ich Excelencye pp. Schmerling, br. Burger, Dr. Hein.

Rozdano członkom sprawozdania wydziału finansowego względem dworu, kancelaryi gabinetowej, rady ministeryalnej, ministersterstwa sprawiedliwości, ministerstwa finansów (14 oddziałów.)

Jego Eminencya kardynał Rauscher nadsyła zaproszenie na nabożeństwo odbyć się mające w kościele św. Szczepana dla uczczenia imienin Jego ces. Mości dn. 4. października.

Ministeryum sprawiedliwości komunikuje polecenie dane lwowskiemu sądowi krajowemu, względem zastosowania się do uchwały izby deputowanych w sprawie dep. Rogawskiego.

Minister sprawiedliwości odpowiada na interpelacyę dep. Bendelli względem znieważenia kościoła gr. kat. przez profesora Czerlunczakiewicza we Lwowie. Wspomniany profesor wytoczył skargę dziennikowi „Słowo", który doniósł, jakoby popełnione zostało przez profesora z oburzeniem zaprzeczone przestępstwo, prokuratorya przyjęła skargę na siebie, śledztwo przez nieobecność obrażonego zwlokło się, lecz minister dał polecenie, aby je przyspieszono.

Na ponowne wynurzenie się ministra policyi, że dep. Dietl zarzuca władzom galicyjskim nieprawne postępowanie, ale nie daje dowodów, oświadcza tenże, iż jak to wyraźnie powiedział, deputowani polscy w obec szczególnych stosunków zrzekają się bliższego wyłuszczenia, lecz teraz widząc się wezwanymi do przerwania milczenia przytoczą liczne przykłady w stosownym czasie.

Dep. Sartori imieniem wydziału finansowego zdaje sprawę z wspomnionej petycyi z Longarone (Belluno) o własną preturę. Wydział proponuje zakomunikować tę petycyę ministerstwu finansów z najusilniejszem zaleceniem do uwzględnienia.

Wniosek ten został przyjęty.

Dep. Mende zdaje sprawę względem rozmaitych petycyi. Pomiędzy temi jest jedna z Galicyi względem zniesienia aparatu do mierzenia używanego teraz przy opodatkowaniu napojów spirytusowych, ponieważ ten jest całkiem niepożyteczny, gdyż w Galicyi znajdują się ludzie co za zapłatę gotowi są uczyć gorzelników jak oszukać kontrolę i zmniejszyć dochód państwa. Petycya przechodzi do wydziału finansowego.

Dep. Mende zdaje potem sprawę z wniosku Stamma (badanie koncesyi na koleje żelazne i t. d.) Mowca rozszerza się w szczególności nad sporem co do kompetencyi, w którym rząd był tego zdania aby kwestyę przekazać wydziałowi finansowemu, podczas gdy wydział jest za poruczeniem tego wniosku osobnemu wydziałowi. Mowca dowodzi uprawnienia izby wynikającego z prawa kontroli.

Steffens (przeciw wnioskowi wydziału) przyznaje, że potrzebnem jest zbadać dla czego ustał rozwój naszego systemu kolei żelaznych, ale chce aby wydział nie tylko udzielił izbie sprawozdanie, lecz oraz aby poczynił wnioski co do zmian w odnośnych ustawach, i co do ustalenia norm przy udzielaniu pożyczek, tudzież aby oznaczył jaki wpływ powinien mieć rząd na wysokość taryfy.

Wniosek znajduje poparcie.

Stamm przypomina, że już w wydziale finansowym 1862 r. stawiano i przyjęto podobny wniosek.

Przybywają ministrowie J. E. Lasser i Plener, Berger proponuje, aby wydział poczynił najprzód wnioski względem usunięcia niektórych istotnych nadużyć, a potem wnioski względem zmian.

Zabiera głos minister stanu. System kolei żelaznych zmienia się także z prądem czasu. Przed kilkoma laty rząd zaledwie mógł być w stanie uczynić zadość wszystkim zgłaszającym się o koncesye na budowę kolei żelaznych, zdawało się, że sieć kolei nigdy za wielką nie będzie i że dochody wynagrodzą wszystkie ofiary państwa. Nie można zaprzeczyć, że rząd nawet w tej sprawie postąpił za gorąco, sądząc że państwo przez subwencye i gwarancyę procentów nie poniesie żadnych ofiar.

Teraz jest przeciwnie, po zapale nastąpiło rozczarowanie i pozostały tylko żądania do państwa. Rząd widział nadużycia i nie był na nie obojętnym. Rząd i izba spotykają się w usiłowaniach względem oznaczenia jakie mogą być słuszne pretensye do państwa. Ale wniosek Stamma jest częścią niejasny, częścią idzie dalej jak pierwotne wnioski wydziału finansowego. Ten wydział chciał wziąść na uwagę tylko te przedsiębiorstwa, które mają subwencye lub gwarancye procentów, podczas gdy teraz mają być badane koncesye stowarzyszeń wszelkiego rodzaju. Dzisiejszy wniosek więc nie jest wykonaniem uchwały dawniej powziętej, przeciw której rząd nie podniósł żadnego zarzutu. Bezwarunkowe przyjęcie dzisiejszego wniosku doprowadziłoby do rozmaitych kolizyi. Większa część koncesyi pochodzi z tego czasu, w którym Cesarz Jego Mość był w zupełnem posiadaniu swojej władzy. Z drugiej strony wniosek wchodzi w zakres władzy wykonawczej. Przeciwnie wniosek Bergera nadaje wydziałowi kierunek prawodawczy i zasługuje na uwagę izby.

Sprawozdawca proponuje, aby wydział przystąpił zaraz do obrady nad wnioskami Bergera i Steffensa. Wniosek ten przyjęto małą większością, i przerwano posiedzenie o godzinie 12¼.

Po kwadransie sprawozdawca oznajmia, że wydział nie przyjął pierwej wniosku Bergera, ponieważ poczytywał sobie jedynie za powinność oświadczyć z swojej strony, że wniosek Stamma jest na czasie. Ostatnią uchwałą izby kompetencya wydziału została rozszerzona, przeto zaleca izbie wniosek Bergera. Steffens odwołuje swój wniosek. Wniosek Bergera przyjęto i przystąpiono do wyboru wydziału.

Wybrani zostali z 129 głosujących: Berger, Stamm, Gross, Rieger, Herbst, Lohninger. Rezultat wybory uzupełniający będzie ogłoszony na przyszłem posiedzeniu.

Prezydent udziela wniosek podpisany przeszło przez 20 członków względem dodatku do regulaminu spraw: „Jeżeli na końcu sesyi rady państwa, rozprawa nad rządowym projektem ustawy, albo nad projektem, który powstał z inicyatywy rady państwa, postąpiła o tyle, że ustawa w jednej lub obu izbach rady państwa już została przyjętą, natenczas z początkiem nowej sesyi rozprawa ma być w tem stadyum rozpoczęta, na którem została przerwana z końcem zeszłej sesyi. W tym celu więc albo ma być zebrany dawny wydział, albo będzie uzupełniony jeżeli członków ubyło, albo izba wybierze nowy."

Prezydent oznajmia, że na porządku dziennym przyszłego posiedzenia będzie wniosek wydziału finansowego, wejść w kwestyę formalnego załatwienia budżetu.

Aby wydziały mogły załatwiać swoje prace w związku, szczególniej zaś z powodu politycznych będących w związku z stosunkami siedmiogrodzkiemi, proponuje prezydent odroczyć posiedzenie do poniedziałku. Taschek imieniem wydziału finansowego wnosi aby przyszłe posiedzenie odbyło się d. 1. października. Minister stanu Schmerling wzywa izbę aby przyjęła wniosek prezydenta, ponieważ do przyszłego poniedziałku rząd będzie mógł dać obszerne uwiadomienie jakie kroki poczynione zostały dla przeprowadzenia konstytucyi, co nie mogłoby nastąpić gdyby kwestya załatwienia budżetu przyszła w ciągu tego tygodnia pod obradę.

Izba prawie jednogłośnie przystaje, aby przyszłe posiedzenie odbyło się w poniedziałek.

Francya.

Paryż, 27go września. *(Wyjazd księcia Napoleona do Londynu. — Dzienniki o sprawie polskiej.)* Książe Napoleon, o którego podróży do Londynu wczoraj jeszcze wątpiono, dziś rano udał się do tej stolicy. W towarzystwie Jego Ces. Wysokości znajduje się jeden oficer służbowy i jeden budowniczy.

Independance belge twierdzi, że wrażenie, jakie zamieszczenie manifestu polskiego w Paryżu sprawiło, zacierać się już poczyna. Przyczyniło się do tego umieszczenie w Monitorze mowy Cesarza Alexandra przy otwarciu sejmu finlandzkiego, a następnie artykuły półurzędowych dzienników osłabiające znaczenie, jakie do tego faktu przywiązywano. Dziennik belgijski zapewnia, że usposobienie rządu francuzkiego nie przestało być pokojowem, że Francya w sprawie polskiej bez Anglii i bez Austryi ani jednym krokiem naprzód nie postąpi. Częste postrachy, jakie się na giełdzie paryzkiej objawiają, są zaiste smutne i tem trudniejsze do wytłumaczenia, iż Rosyanie w Paryżu bawiący przekonani są, że jeszcze przed końcem bieżącego roku mocarstwa zachodnie zrzekną się dobrowolnie wszelkiej interwencyi w sprawie polskiej, widząc obrót rzeczy, jakiego pod względem zupełnego uspokojenia kraju tego niezawodnie spodziewać się można.

Zaś *Memorial diplomatique* pisze, iż wkrótce spodziewać się można nowych kroków ze strony Anglii i Austryi ku ideom, dążącym do uratowania Polski. Natrząsając się ze słusznego oburzenia całej Europy, Rosya popełniła ten sam błąd, jak w roku 1854, błąd, który na nią ściągnął wojnę krymską. Rosya w roku 1854 nie wierzyła, żeby Anglia i Francya razem połączyć się mogły. Nic nie przeszkadza Anglii do postąpienia sobie dziś tak, jak w roku 1854, Austrya zaś czynami swemi okazuje, że nie jest niezdolną do przyczynienia się ku oswobodzeniu Europy wschodniej. W czasie przesłania depesz, odnoszących się do położenia Polski, Francya proponowała Anglii i Austryi umowę względem dalszego postępowania na przypadek odmowy Rosyi. Mocarstwa te wtenczas wolały zaczekać i zapatrywać się na wypadki wydarzyć się mogące. Teraz przyszła chwila, w której obadwa te mocarstwa dadzą do poznania, jak daleko posunąć się chcą, i pod jakiemi warunkami działać postanowiły. Francya nie da się wciągnąć do walki ani przez przechwałki dzienników, ani przez wahanie się Austryi. Francya, daleka od zniechęcenia się lub zmartwienia, słuchać chętnie będzie propozycyi na serio czynionych, lecz nie poprzestanie na próżnych demonstracyach. Jeżeli proponować jej będą kroki bez żadnego rezultatu, w takim razie będzie wolała zaczekać, aż czas na nią przyjdzie, zachowując sobie wszelką wolność działania.

Niemcy.

(Projekt pruski reformy związkowej.) Z Berlina piszą do *Jen. Kor. austr.*: „Łamią tu sobie głowę nad tem, jakie wynagrodzenie Prusy dać mogą państwom środkowym niemieckim za veto, które Prusy, a według ich zdania i Austrya, przeciwko wszelkiej

deklaracyi wojny mieć mają. Bezpieczeństwo państw tych właśnie na tem polega, ażeby jak skoro wojna większością głosów postanowiona będzie, żadne z dwóch wielkich mocarstw uchyliéby się od niej nie mogło. Gdyby zaś jedno z nich z vetem swem wystąpić miało, to drugie jednakby wojnę prowadziło, bo proponowała ją tylko dla tego, iż była nieodzowną, w takim zaś razie związek by się rozpadł, jedna część członków przypatrywałaby się spokojnie obok wielkiego mocarstwa veto zakładającego, część zaś wojska związkowego wyruszyłaby z drugiem wielkiem mocarstwem. Że zaś w razie nieszczęścia całe Niemcy cierpiećby musiały, okazuje to doświadczenie ostatniego lat dziesiątka i pierwszych lat tego wieku. I stałoby się jak w ten czas; Niemcy i państwo średnie i pomniejsze musiałyby szkodę ponosić. Zbawienie Niemiec jest tylko w takiej reformie związku, która na przypadek wojny żadnemu z wielkich mocarstw nie dozwala veta, lecz wszystkie państwa związkowe zmusza do udziału w wojnie, która ze względów strategicznych nie może być zaiste zaczepną, w gruncie rzeczy zaś zawsze tylko odpornąby była."

Królestwo Polskie.

Warszawa, 29. września. (*Wyroki polowego sądu wojennego.*) *Dziennik Pow.* donosi: Dokonywane w ostatnich czasach w Warszawie z rozporządzenia stronnictwa buntowniczego, polityczne zabójstwa bezbronnych mieszkańców, pobudziły rząd do przedsięwzięcia najenergiczniejszych środków w celu odszukania winnych.

W ciągu kilku dni byli aresztowani na ulicach Warszawy ze sztyletami, pięciu takich zabójców, należących do organizacyi, tak zwanych żandarmów wieszających, a mianowicie czeladnicy różnych cechów: Stanisław Janiszewski, Tymoteusz Raczyński, Józefat Kosiński, Stanisław Jagoszewski, i Leopold Zelner.

Z nich pierwsi dwaj ujęci zostali 16. (28.) sierpnia, zaraz po ich zamachu na życie handlującej tu przy ulicy Koźlej, żydówki Kanfor, za odmowę z jej strony zapłacenia 3 r. sr., których wymagali od niej w imieniu tak zwanego rządu narodowego na sprawę powstania.

Kosiński aresztowany został 21. sierpnia (2. września) na ulicy Freta, w tej chwili, kiedy odszukiwał policyanta, który ujął pierwszych dwóch przestępców, w celu zabicia go.

Jagoszewski ujęty został 12. (24.) września na rogu ulicy Podwale i Krakowskiego przedmieścia; oczekiwał on tam na wyjście z magazynu Kwiatkowskiego jednego subjekta, którego miał polecenie zabić za szczególne przywiązanie do prawego rządu,

i nakoniec Zelner aresztowany został 15. (27.) września; on także należał do organizacyi żandarmów wieszających i według zeznań świadków, przy naocznej konfrontacyi, miał udział z innemi w zabójstwie pułkownika Liubuszyna.

Z odpowiedzi wspomnionych przestępców i zebranych wiadomości okazuje się, że wszyscy oni, wszedłszy za umówioną, zresztą bardzo nieznaczną płacą, do organizacyi tak zwanych żandarmów wieszających, porzucili poprzednie swe zajęcia, a oddawszy się pijaństwu i rozpuście, poświęcili się wyłącznie rzemiosłu zabójców.

Polowy sąd wojenny skazał: Janiszewskiego, Raczyńskiego, Kosińskiego, Jagoszewskiego i Zelnera, za ich przestępstwa, na zasadzie art. 88, 96, 196, 631 i 635 I. Ks. wojenno-karnej ustawy, po pozbawieniu wszelkich praw stanu, na karę śmierci przez rozstrzelanie.

Kara ta będzie wykonana dn. 18. (30.) września o godzinie 10. rano, nad Janiszewskim na Starem mieście, nad Raczyńskim na Nowem mieście, nad Kosińskim na placu Bankowym, nad Jagoszewskim na placu Grzybowskiem i nad Zelnerem na placu Alexandra.

(*Buletyny urzędowe z widowni walki.*) Otrzymano następujące wiadomości o działaniach wojennych:

1) 75u kozaków z pułku nr. 12, pod dowództwem kapitana jeneralnego sztabu Szuleszkina, wysłanych z Pułtuska, dognało dnia 7. (19.) września koło Zanany i pobiło na głowę szwadron tak zwanych złotych polskich ułanów Cilchickiego, liczący 250 ludzi. Z liczby zabitych buntowników zebrano 70 trupów; zabrano wiele broni i 30 koni.

2) Wysłana z Warszawy secina kaukazkich liniowych kozaków i 40 dońskich pod dowództwem wojskowego starszyny Zankisowa, zupełnie pobiła i rozprószyła dnia 13. (25.) września koło Byszewa na południe od Strykowa, konną bandę Orłowskiego i Zielińskiego. Pogoń trwała na przestrzeni 15 wiorst. Buntownicy stracili do 100 ludzi, dwa wozy z bronią i tabor. Odbici także zostali znajdujący się w niewoli: porucznik z kijowskiego pułku grenadyerów Lizander, doktor Łatyszew i felczer. Ze strony wojska zabito 2, raniono 6 kozaków i lekko Sułtana Mahometa Gireja.

Kronika.

Zapowiedziane na wczoraj posiedzenie rady miejskiej nie przyszło do skutku dla braku kompletu obecnych radnych. Po całogodzinnem daremnem oczekiwaniu na zebranie się potrzebnej do otwarcia posiedzenia liczby członków, prezydujący pan burmistrz oznajmił obecnym, że posiedzenie odbyć się nie może.

(Pożar.) Dnia 20. z. m. powstał pożar na folwarku dworskim w Bardygach w obwodzie żółkiewskim, i szerzył się tak szybko, że w przeciągu godziny zgorzały wszystkie budynki gospodarskie i złożone w nich zboże. Przyczyną tego nieszczęścia miało być nieostrożne strzelanie w pobliżu folwarku.

— Przemysłem zegarmistrzowskim obecnie, zajmuje się w kantonie Neufchatelskim, 450 fabryk wykończających i składających pojedyńcze części, wyrobione przez 3000 specyalnych dostawców. W berneńskim Jura reprezentowany przez 220 fabrykantów i 800 specyalnych dostawców rozciąga się ten przemysł w kantonach Wodejskim i Friburgskim, lecz nie ma tam takiej ważności jak w górach, używając wyrażenia określającego kanton przemysłowy, którego głównemi punktami są La Chaux-de-Fonds i Locle. Gałęź ta przemysłu narodowego najbardziej rozwinęła się w 1857 r. Ludzie biegli zapewniają, że w tej epoce okrąg Neufchatelski wyrabiał rocznie milon zegarków, średniej wartości, srebrnych 20 fr, a złotych 75 do 80 fr. Znaczne zapotrzebowania z Ameryki podbudzały czynność fabrykantów, którzy nie obawiali się o zawalenie tego rynku przesadzoną produkcyą. Z tego powodu powstało znaczne przesilenie, skoro w Stanach Zjednoczonych wybuchnęła wojna domowa. Wielu robotników pozbawionych pracy, przesiedliło się, albo zgodziło się na zmniejszenie zapłaty o 30 a nawet 35%, i dziś zaledwie ten stan rzeczy zaczyna się polepszać. Ażeby temu zaradzić, dwa stowarzyszenia Union-horlogere w La-Chaux-de-Fonds i Societe d' exportation neufchateloise, w ostatnich czasach usiłowały otworzyć sobie miejsca zbytu i założyć filie, nie tylko w Europie i Ameryce, lecz i na Wschodzie, w Persyi, Chinach i Japonii. Stowarzyszenia te dotąd nie osiągnęły zamierzonego celu. Inne jeszcze przyczyny wstrzymują rozwój zegarmistrzowstwa w Szwajcaryi. Przeszło połowa kopert złotych i srebrnych nie przechodzi już przez bióra kontroli próby, i nie przedstawia żadnej rękojmi publiczności; prawo oznaczenia prób tak jest wymijane, że nawet była mowa o zupełnem jego zniesieniu. Oprócz tego wyroby z fabryk francuskich w departamencie Doubs, których przepyszne okazy dały się widzieć na ostatniej wystawie okręgowej, coraz więcej są cenione i z korzyścią współzawodniczą z podobnemi wyrobami szwajcarskiemi. Już w 1861 roku w Besancon, przechodziło przez biuro kontroli próby 85,000 kopert złotych i 168,000 kopert srebrnych, a fabrykacya zegarków w tem mieście ciągle posuwa się naprzód.

Przegląd miesięczny
stanu galicyjskiej kasy oszczędności
z dniem 30. września 1863.

	zła.	k.	d.	zła.	k.	d.
Stan czynny:						
Gotowizna	60.022	43	.			
Papiery publiczne:						
a) nieulegające kursowi i płatne za okazaniem	128	4	.			
b) nieulegające kursowi z terminem najdłuższym sześciu miesięcy	399.525	.	.			
c) sprzedajne po kursie	308.779	69	.			
Zastawy: kwoty udzielone na papiery i monety z terminem najdłuższym dni 90	301.919	.	.			
Weksle: których termina nie nadeszły z terminem najdłuższym dni 90	108.425	.	.			
Pożyczki hypoteczne:						
a) ziemskie . . . . 1,814.301 zł. 36 kr.						
b) miejskie . . . . 812.919 zł. 75 kr.	2,627.221	11	.			
Rachunek różnych osób: drobne należytości i niedobory	1332	49	.			
Stan bierny:						
Wkładki na książeczki: było z końcem zeszłego miesiąca	3,393.607	51	.			
w m. b. włożyło . 823 str. 64.324 zł. 65 kr.						
" " " wypłacono 623 str. 72.230 zł. 63 kr.						
Przewyżka zwróceń	7905	98	.	3,385.701	53	.
Zakłady publiczne na rachunkach ciągłych mają	. . . .	.		35.746	63	.
Rachunek różnych osób, nadwyżki i kwoty nadesłane do rozliczenia	. . . .		.	11.630	27	.
Ogóły	3,807.352	76	.	3,433.078	43	.
Odjąwszy sumę mniejsza od większej	3,433.078	43	.			
Przewyżka surowa stanu czynnego, stanowiąca fundusz do rozliczenia się w końcu roku ze stronami z należnych im prowizyi, niemniej do pokrycia strat i zysków	374.274	33	.			

Od Dyrekcyi galicyjskiej kasy oszczędności.

Lwów, dnia 30. września 1863.

Naddyrektor: Laskowski.

Dyrektor: Krawczykiewicz.

Ostatnia poczta.

Berlin, 30. września. W dzisiejszym *Staatsanzeiger* minister spraw wewnętrznych oznajmia prezesom rządu najwyższy rozkaz z 7. kwietnia wydany do ministerstwa stanu. Rozkaz zawiera między innemi ustęp, że Król nie może być obojętnym, aby, jak to dostrzeżono, wielu pośrednich i bezpośrednich urzędników państwa przyłączało się do opozycyi przeciw rządowi. Dobro ojczyzny wymaga, aby takim usiłowaniom niezgodnym z zadaniem kr. urzędników przeszkodzić wszelkiemi środkami, które nastręcza położenie i prawodawstwo, i ostatecznie osiągnąć niezbędną jedność wszystkich organów rządowych.

Minister spraw wewnętrznych napomina przy tem prezesów rządu, aby zapobiegli złemu.

Kolonia, 30. września. Dzisiejsza *Köln. Ztg.* zawiera nadesłany sobie z Lüttich dekret tajnego rządu narodowego datowany z Warszawy 16. sierpnia, który mianuje Mierosławskiego jeneralnym organizatorem armii polskiej, i miał mu być doręczony 28. września. (*Gazeta wiedeńska* podając ten telegram przydaje następującą uwagę: ten dekret został nam także dziś nadesłany pocztą z Lüttich. To dziwna, że jest napisany po niemiecku. Data 16. sierpnia szczególniej obudza wątpliwość).

Warszawa, 30. września. Dziś zrana rozstrzelano na pięciu placach publicznych żandarmów polskich Janiszewskiego, Raczyńskiego, Kosińskiego, Jagoszewskiego i Zelnera.

Turyn, 30. września. *Discussione* donosi, że 42 papieskich konzulów i wicekonzulów mieszkających w rozmaitych miastach włoskich, którym odebrano exequatur, otrzymali pozwolenie pozostać na miejscu.

Gospodarstwo, przemysł i handel.

Zaleszczyki, 21go września. W pierwszej połowie b. m. były na targach tutejszych następujące ceny przeciętne zboża i innych artykułów:

	Miejsce targu:									
	Husiatyn		Jazłowiec		Kopyczyńce		Mielnica		Zaleszczyki	
	zł.	c.	zł.	c.	zł.	c.	zł.	c.	zł.	c.
	waluty austryackiej									
Mec pszenicy	2	10	2	40	2	50	2	50	2	67
„ żyta	1	30	1	20	1	20	1	20	1	40
„ jęczmienia	1	.	1	.	1	.	.	80	.	90
„ owsa	.	90	.	60	.	80	1	.	.	85
„ hreczki	1	60	1	30	1	80	1	30	2	.
„ kukurudzy	1	60	1	50	.	.	1	20	1	40
„ kartofli	.	.	.	.	.	.	.	60	.	60
Cetnar siana	1	.	.	.	1	30	2	.	1	30
„ wełny	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
„ nasienia koniczu	.		.	.	.	.	40	.	40	.
Sąg drzewa twardego	10	.	6	50	8	.	11	.	6	50
„ „ miękiego	.	.	5	50	7	.	8	.	.	.
Funt mięsa wołowego	.	10	.	9	.	11	.	10	.	10
Mas okowity	.	.	.	32	.	45	.	43	.	40

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 1. października.

Hotel George: PP. Czermiński Julian, z Glińska. — Janiszewski Jan, z Wybudowa. — Amster Maurycy, z Czernowiec.

Hotel europejski: Korytowski Franciszek, z Załoziec. — Gross Piotr z Koniuszek. — Głowacki Władysław, z Hodowa. — Wierzbowski Feliks z Bereznicy. — Harzdorf Emanuel, z Podola.

Hotel Krakowski: Turczyński Julian, z Soposzyna.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 1. października.

PP.: Hajus Alexander, do Odessy. — Chojecki Zygmund, do Drohojowa. — Chądziński Adam, do Polski. — Swieżawski Alexander, do Szczepiatyna.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 1. października 1863.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru		Stan atmosfery
7. god. zrana	‴ 327.25	+ 8 8	84.9	półn.-zach.	sł.	pochmurno
2. god. po poł.	326.73	+13.6	76.2	połud.-wsch.	„	„
10. god. wiecz.	326.62	+11.1	87.3	południowy	„	„

TEATR.

Dziś teatr polski: „**Kuglarz**", dramat w 4 aktach z francuz. poraz pierwszy.

Kurs lwowski.

Dnia 1. października.

		gotówką		towarem	
		zł.	c.	zł.	c.
Dukat holenderski	wal. austr.	5	25½	5	30½
Dukat cesarski	„ „	5	27½	5	33
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	9	12	9	19
Rubel srebrny rosyjski	„ „	1	74½	1	76½
Talar pruski	„ „	1	66	1	67½
Polski kurant i pięciozłotówka	„ „	—	—	—	—
Galicyj. listy zastawne w. a. za 100 zł.	bez kuponów	75	25	75	93
„ „ „ m. k. za 100 zł.	bez kuponów	79	—	79	63
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	73	95	74	58
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	81	80	82	55
Akcye gal. kol. żelaz. Karola Ludwika	bez kuponów	195	50	197	50

Telegrafowany kurs wiedeński.

Dnia 1. października.

	złr.	kr.
5% Metaliki	76	15
5% pożyczka narodowa	82	10
Losy z 1860 roku	98	75
Akcye banku wiedeńskiego	792	—
„ „ kredytowego	189	20
Londyn, 10 funtów szterlingów	111	05
Dukat pojedyńczy	5	32
Srebro	110	75

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 29. września.

1. Dług publiczny. (Za 100 zł.)

A. Państwa.	pien.	towar.
W austr. wal. po 5%	72.20	72.30
„ „ bez kuponów zwrotny po 5%	95.60	95.80
Z pożyczki narod. z proc. od stycznia do lipca po 5%	82.15	82.20
od kwiet. do paźd. po 5%	82.25	82.35
Z r. 1851 ser. B. po 5%	—.—	—.—
Metaliki po 5%	76.—	76.20
Metaliki z proc. od maja do listopada po 5%	76.20	76.30
dtto. po 4½%	68.—	68.50
dtto. „ 4%	61.—	61.25
dtto. „ 3%	46.—	46.25
dtto. „ 2½%	38.—	39.—
dtto. „ 1%	15.15	15.25
Przez. do wyl. z r. 1839 całe losy	158.50	159.—
Przez. do wyl. z r. 1839 piąta część losów	156.—	157.—
Przez. do wyl. z r. 1854	94.—	94.50
Przez. do wyl. z r. 1860 po 500zł.	98.75	98.85
Przez. do wyl. z r. 1860 po 100 zł.	98.85	98.95
Renty Como po 42 lir. aust.	17.50	17.75
Wylos. obl. dawn. długu państ. po 5%	71.50	72.50
„ 4½%	68.—	68.50
„ 4%	60.50	61.—
„ 3½%	52.50	53.—
Przez. do los. obl. daw. długu państ. z proc. w kraju „ 3%	—.—	—.—
„ 2½%	59.—	60.—
„ 2¼%	52.—	53 —
„ 2%	47.—	48.—
„ 1¾%	41.—	42.—
dtto. z procent. za granicą „ 5%	71.50	72.50
„ 4½%	68.—	68.50
„ 4%	60.50	61.—
B. Krajów koronnych.		
Obligacye indemn. po 5% za 100 zł.: Niższej Austryi	85.75	86.25
Wyż. Aust. i Salcb.	85.—	85.50
Czech	90.25	90.75
Morawii	88.50	89.—
Szląska	88.50	89.—
Styryi	87.25	87.50
Tyrolu	91.—	—.—
Kar., Krainy i Wyb.	87.—	89.—
Węgier	76.25	76.75
Obl. ind. po 5proc. za 100 zł.: Banatu Tem.	74.75	75.50
Kroacyi i Slawonii	75.75	76.50
Galicyi	73.75	74.25
Siedmiogrodu	73.70	74.50
Bukowina	73.50	74.—
Z klauzulą wylos. w r. 1867	73.50	74.—
Lomb. wen. poż. z r. 1859	92.50	—.—
Dług Tyrolu, Dług Salcburga, Dług Krainy: po 5%	—.—	—.—
„ 4%	60.50	61.—
„ 3½%	—.—	—.—
„ 3%	60.50	61.—
„ 2½%	—.—	—.—
„ 2%	30.—	31.—
„ 1¾%	—.—	—.—

2. Stan oblig. domestykaln.

	pien.	towar.
Po 3% za 100 zł.	27.—	—.—
„ 2½% „ 100 „	22.50	—.—
„ 2¼% „ 100 „	20.25	—.—
„ 2% „ 100 „	18.—	—.—
„ 1¾% „ 100 „	15.50	—.—

3. Akcye.

(Za sztukę.)

	pien.	towar.
Banku narodowego	791.—	793.—
Inst. kred. dla handlu po 200 zł. w. a.	189.20	189 40
Niż.-austr. tow. eskomt. po 500 zł.	648.—	650.—
Półn. kol. po 1000 zł. m. k.	1658.—	1660.—
Tow. kolei żel. państwa po 200 zł. m. k. czyli 500 fr.	181.50	182.—
Kol. Ces. Elżbiety po 200 zł. mon. konw.	145.75	146.25
Połud.-półn.-niem. kolei kom. po 200 zł. m. k.	126.—	126.25
Kolei Cisy po 200zł. m. k. po 140 zł. (70%) wpłaty	147.—	—.—
Połud. kolei państ., lomb. wen. i central.-włoskiej kolei żel. po 200 zł. w. a. czyli 500 fr. z wpłatą 180 zł. (90%)	248.—	249.—
Kol. Kar. Lud. po 200zł. mon. konw.	196.50	197.—
Kol. Preszb. Tyrn. I. emis. po 200 zł. m. k.	—.—	40.—
dtto II. emis. po 200zł. m. k.	99.—	100.—
Kolej Bustehradzka po 500 zł. m. k.	685.—	695.—
Kolej Aussig.-Ciepl. po 200 zł. m. k.	233.—	236.—
Kol. Bern. Ross. z pierwszeństwem po 200 zł. mon. konw.	195.—	200.—
Kol. Grac.-Kofl. i Tow. górn. po 200 zł. w. a.	—.—	145.—
Austr. towarz. żegl. par. po 500 zł. m. k.	429.—	430.—
Lloyda w Tryeście po 500 zł. m. k.	242.—	244.—
Mostu łańc. w Peszcie po 500 zł. m. k.	393.—	395.—
Tow. młyna par. w Wied. po 500zł. w. a.	395.—	398.—
Powsz. austr. Tow. gaz. po 200 zł. w. a.	276.—	278.—
Uprzywil. czeska kolej zachodnia po 200 zł. w. a.	160.—	160.25

4. Listy zastawne.

(za 100 zł.)

	pien.	towar.
Banku narod. w m. k.: 6let. z r. 1857 po 5%	102.—	102.74
10let. „ 1857 po 5%	90.—	90.25
przeznaczone do los. po 5%	—.—	—.—
Banku narod. w w. a.: na 12 m. 5%	—.—	—.—
przezn. do losowania po 5%	85.90	86.10
Gal. Tow. kred. w w. a. po 4%	75.—	75.25

5. Obligacye z prawem pierwszeństwa.

	pien.	towar.
Kolej Elżbiety po 5% za 100 zł. m. k.	97.25	97.50
detto detto w sreb. upr. za 100 zł. w. a.	92.90	93.10
Emis. z r. 1862 za 100 zł. wal. aust.	88.25	88.50
Tow. austr. kol. państwa po 500 fr.	115.75	116.25
Kol. Lomb. wen. po 500 fr.	115 75	116.25
Kol. półn. po 100 zł. m. k.	90.50	91.—
Kol. półn. po 100 zł. w. a.	88.50	89.—
Kol. Glogn. po 100 zł. m. k.	80.—	80.50
Tow. żeg. par. na Dun. za 100 zł. m. k.	95.—	95.50
Lloyda za 100 zł.	91.—	91.25
Uprzyw. czeska kol. zach. po 300 zł. w. a. (w srebrze) za 100 zł.	95.40	95.60
Polud. półn. kolej kom. po 5% za 100 zł.	78.25	78.75
Grac. Koflach. kol. i Tow. gór. po 400 zł. w. a. (1000 fr.)	75.—	80.—

6. Losy.

(za sztukę.)	pien.	towar.
Inst. kred. dla handlu po 100 zł. w. a.	136.90	137.10
Tow. żeg. par. na Dun. po 100 zł. m. k.	91.50	92.—
Poż. Trye. po 100 zl. m. k.	113.—	114.—
„ „ po 50 zł. m. k.	52.75	5?.25
Pożycz. miasta Budy po 40 zł. w. a.	33.75	34.25
Esterhazego po 40 zł. m. k.	94.50	95.50
Salma „ 40 „ „	35.75	36.25
Palfiego „ 40 „ „	34.50	34.75
Clarego „ 40 „ „	33.25	33.75
St. Genois „ 40 „ „	33.75	34.25
Windischgrätza 20 zł. „	22.—	22.25
Waldsteina 20 „	20.—	20.50
Keglevicha 10 „	14.75	15.—

Weksle.

(Na 3 miesiące.)

	pien.	towar.
Amsterdam za 100 zł. hol	—.—	—.—
Augsburg za 100 zł. w. p. n.	93.90	94.—
Berlin za 100 tal.	—.—	—.—
Wrocław za 100 tal.	—.—	—.—
Frankfurt za 100 zł. w. p.-n.	94.—	94.—
Genua za 100 lir. piem.	—.—	—.—
Hamburg za 100 M. B.	83.—	83.10
Lipsk za 100 tal.	—.—	—.—
Liwurna za 100 lir. tosk.	—.—	—.—
Londyn za 10 ft. szt.	111.10	111.10
Lugdun za 100 fr.	—.—	—.—
Medyolan za 100 lir. wł.	43.75	43.75
Marsylia za 100 fr.	—.—	—.—
Paryż za 100 fr.	43.95	43.95
Praga za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
Tryest za 100 zł. w. a	—.—	—.—
Wenecya za 100zł. w. a.	—.—	—.—

(31 dni po ukazaniu.)

	pien.	towar.
Bukareszt za 100 piast. woł.	—.—	—.—
Konstantynopol za 100 piast. tur.		—.—

Kurs złota.

Dukaty ces. men.	5.32	5.33
dtto. pełnej wagi	5.32	5.33
Korona	15.30	15.35
20frankówka	8.89	8.91
Rosyjski imperyał	9.15	9.18
Talar związkowy	1.66½	1.67
Srebro	110.85	111.15
Kurs korony w c. k. kasach 13zł. 50c.		

Odpowiedzialny Redaktor **Adolf Rudyński.**

Z c. k. galic. drukarni rządowej.